

DEPARTEMENTET

J.nr. M 1034-0364

Den 6. november 2005

Miljøministerens besvarelse af spørgsmål nr. 15 (L 60) stillet af Folketingets Miljø og Planlægningsudvalg den 23. december 2004.

Spørgsmål nr. 15:

Ministeren bedes om teknisk bistand til et ændringsforslag, som sikrer offentligheden indsigt i akter vedrørende miljøovertrædelser, der er meldt til politiet (straffesager). Politiet skal dog have mulighed for at nægte aktindsigt eller undtage visse akter fra aktindsigten. Aktindsigten må således ikke forhindre en effektiv efterforskning.

Det bedes fremgå af bemærkningerne, at forslagsstilleren finder det uhensigtsmæssigt, at offentligheden har aktindsigt i miljøovertrædelser af en karakter, som ikke giver anledning til politianmeldelse, mens der til gengæld ikke er aktindsigt, når det drejer sig om alvorlige miljøovertrædelser (af mulig strafferetlig karakter). Resultatet kan være, at små miljøsyndere ”må finde sig i” at få deres sag endevendt i medierne. Det samme er ikke tilfældet for de større miljøsyndere.

Svar:

”1. Det bemærkes indledningsvis, at Miljøministeriet har forstået spørgsmålet således, at der ønskes teknisk bistand til et ændringsforslag, som vil indebære, at den ordning, der lægges op til med forslaget til § 2, stk. 3, 1. og 2. pkt., også skal gælde for sager inden for strafferechtsplejen, som behandles af politiet og anklagemyndigheden.

Et sådant ændringsforslag vil kunne affattes på følgende måde:

”Til § 1, nr. 3:

x) § 2, stk. 3, 3. pkt., udgår.

Bemærkninger:

Baggrunden for ændringsforslaget er, at forslagsstilleren finder det uhensigtsmæssigt, at offentligheden har aktindsigt i miljøovertrædelser af en karakter, som ikke giver anledning til politianmeldelse, mens der til gengæld ikke er aktindsigt, når det drejer sig om alvorlige miljøovertrædelser (af mulig strafferetlig karakter). Resultatet kan være, at små miljøsyndere ”må finde sig i” at få deres sag endevendt i medierne. Det samme vil ikke være tilfældet for de større miljøsyndere.

En gennemførelse af ændringsforslaget vil indebære, at den almindelige ordning efter forslaget til § 2, stk. 3, 1. og 2. pkt., også vil finde anvendelse i sager inden for strafferetsplejen, som behandles af politiet og anklagemyndigheden.

Det betyder for det første, at politiet og anklagemyndigheden i sager om aktindsigt i miljøoplysninger skal foretage en konkret afvejning af offentlighedens interesser, der varetages ved udlevering af miljøoplysningerne, over for de interesser, som varetages ved at afslå udlevering af oplysninger i sager inden for strafferetsplejen efter offentlighedslovens § 2, stk. 1, 1. pkt., jf. herved forslaget til § 2, stk. 3, 1. pkt. For det andet vil bestemmelsen i offentlighedslovens § 2, stk. 1, 1. pkt., i forbindelse med den nævnte afvejning skulle anvendes restriktivt under hensyntagen til samfundets interesse i, at oplysningerne offentliggøres i det konkrete tilfælde, jf. herved forslaget til § 2, stk. 3, 2. pkt.

Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger samt bemærkningerne til § 1, nr. 3, for en nærmere omtale af indholdet af bestemmelserne i § 2, stk. 3, 1. og 2. pkt.”

2. Jeg vil ikke kunne støtte det under pkt. 1 beskrevne ændringsforslag.

Det bemærkes i den forbindelse, at det er offentlighedslovens almindelige ordning, at loven ikke gælder for sager inden for strafferetsplejen, jf. offentlighedslovens § 2, stk. 1, 1. pkt. Det omfatter alle oplys-

ninger i sager inden for strafferetsplejen og således ikke kun miljøoplysninger.

Om baggrunden for bestemmelsen i offentlighedslovens § 2, stk. 1, 1. pkt. – der svarer til den tidligere gældende § 6, stk. 1, i offentlighedsloven fra 1970 – kan der henvises til Miljøministeriets besvarelse af Miljø- og Planlægningsudvalgets spørgsmål nr. 4. af 16. november 2004 (L 60 – bilag 5).

Det fremgår bl.a. heraf, at det navnlig er hensynet til efterforskningen og til enkeltpersoners forhold, der er baggrunden for, at sager inden for strafferetsplejen er undtaget fra aktindsigt efter offentlighedsloven. I betænkningen nr. 857/1978 om offentlighedslovens revision, side 105, anføres således følgende om den tidligere gældende § 6, stk. 1:

”Efter arbejdsgruppens opfattelse bør der ikke i forbindelse med lovrevisionen ske nogen ændring af offentlighedslovens § 6, stk. 1, i det omfang, den afskærer offentligheden fra at blive bekendt med dokumenter i sager inden for strafferetsplejen. Arbejdsgruppen lægger herved afgørende vægt på, at hensynet til retshåndhævelsens effektivitet, herunder navnlig til efterforskningen, samt til enkeltpersoners forhold i almindelighed vil være til hinder for, at offentlighedsprincippet udstrækkes til de af undtagelsesbestemmelsen omfattede sagstyper.

...

Af de grunde, som arbejdsgruppen nærmere har redegjort for, kan udvalget tiltræde, at adgangen til aktindsigt efter reglerne i offentlighedslovens kapitel 1 hverken helt eller delvist bør udstrækkes til at gælde for sager inden for strafferetsplejen. Udvalget finder det således utvivlsomt, at både særlige strafferetsplejemæssige hensyn og hensynet til privatlivets fred i helt overvejende grad nødvendiggør, at dokumenter i sådanne sager unddrages offentlighed.”

Der kan yderligere peges på, at der med ændringsforslaget lægges op til en mere vidtgående ordning end, hvad der følger af direktiv nr. 2003/4 om offentlig adgang til miljøoplysninger, som lovforslaget har til formål at gennemføre. Om forholdet mellem lovforslagets § 2, stk. 3, 3. pkt., og direktivet kan der i den forbindelse henvises til spørgsmål nr. 4. af 16. november 2004 (L 60 – bilag 5). Heraf fremgår det bl.a., at sager inden for strafferetsplejen, der behandles hos politiet og anklagemyndigheden – og således også bl.a. sager om politiets efterforskning af miljølovsovertrædelser – efter Justitsministeriets opfattelse ikke er omfattet af anvendelsesområdet for det nævnte direktiv, da direktivet er vedtaget med hjemmel i artikel 175 i EF-traktaten.

På den anførte baggrund er det opfattelsen, at den almindelige ordning efter offentlighedslovens § 2, stk. 1, 1. pkt., hvorefter der ikke er ret til aktindsigt i sager inden for strafferetsplejen, ikke bør fraviges særligt i forhold til miljøoplysninger udover, hvad der følger af direktiv nr. 2003/4.

Det bemærkes desuden, at lovforslaget ikke vil betyde, at det vil være udelukket efter omstændighederne at opnå aktindsigt også i miljøoplysninger, der indgår i straffesager, som behandles af politi og anklagemyndighed. Også politi og anklagemyndighed kan således være forpligtet til i det enkelte tilfælde, hvor der måtte blive anmodet om aktindsigt, at overveje, om der skal meddeles aktindsigt efter princippet om mer-offentlighed.

I øvrigt kan det tilføjes, at Justitsministeriet til brug for besvarelsen af spørgsmålet har oplyst, at Offentlighedskommissionen – der har til opgave at forberede en samlet revision af offentlighedsloven – bl.a. skal overveje det generelle spørgsmål om aktindsigt i sager inden for strafferetsplejen. Det forhold, at der efter den gældende ordning i visse tilfælde ikke er den samme ret til aktindsigt i sager, der behandles af politi og anklagemyndighed, som i andre sager, er således blandt de spørgsmål, som Offentlighedskommissionen nærmere skal overveje.

I den forbindelse har Justitsministeriet endvidere tilkendegivet, at ministeriet vil finde det u hensigtsmæssigt, hvis der i det foreliggende lovforslag fastlægges en særlig ordning for aktindsigt i miljøoplysninger, som vil kunne siges mere principielt at foregribe Offentlighedskommissionens overvejelser om det generelle spørgsmål om aktindsigt i sager inden for strafferetsplejen.